

Vad tycker deltagarna om samhällsorienteringen?

Sammanställning av intern uppföljning av samhällsorienteringen i
Göteborgs Stad för vårterminen 2014

Syfte med sammanställningen

Detta är en sammanställning av uppföljning av vad de personer som deltagit i kurs i samhällsorientering på Enheten för samhällsorientering i Göteborgs Stad, tycker om kursens innehåll och upplägg.

Detta är den tredje rapporten i ordningen som presenterar sammanställd information för vårterminen 2014 från kursenkäter som alla deltagare svarar på i slutet av sin kurs, gruppintervjuer med några deltagare samt deltagarstatistik från databasen för samhällsorientering.

Meningen med sammanställningen är att tillgängliggöra den information om samhällsorienteringen som samlas in på Enheten för samhällsorientering genom enkäter och gruppintervjuer med deltagare. Rapporten gör det möjligt för samarbetsaktörer och andra aktörer som möter målgruppen att få en inblick i vad deltagarna tycker om kursen i samhällsorientering. Rapporten utgör också underlag för enhetens förbättringsarbete med mål att kursen i samhällsorientering ska svara för deltagarnas behov.

Rapportens upplägg följer i huvudsak upplägget på enkäten, som kretsar kring två huvudfrågor: *Vilka delar i kursens innehåll har gett bra och användbar kunskap?* samt *Vad i kursens upplägg har varit bra eller mindre bra?*

Underlag för rapporten

Deltagarstatistik

Under 2014 från januari till och med 30 juni har 985 personer anmälts till kurs i samhällsorientering. Jämfört med motsvarande period för 2013 då 699 personer anmälde till kurs i samhällsorientering innebär det en ökning med drygt 40 procent. Av de 985 anmälda deltagarna är 53 procent män och 47 procent kvinnor. 87 procent av deltagarna är boende i Göteborg och 13 procent av deltagarna bor i andra kommuner inom Göteborgsregionen. Fördelningen av registrerade deltagare fördelat på vilken kommun deltagaren är folkbokförd i vid registreringstillfället är följande:

Göteborg - 87% (853 av 985)	Stenungsund - 1% (11 av 985)
Alingsås - 3% (27 av 985)	Ale - 1% (8 av 985)
Mölndal - 2% (22 av 985)	Kungsbacka - 1% (6 av 985)
Partille - 2% (18 av 985)	Öckerö - 0% (1 av 985)
Lerum - 1% (13 av 985)	Kungälv - 0% (1 av 985)
Lilla Edet - 1% (12 av 985)	Götene - 0% (1 av 985)
Härryda - 1% (12 av 985)	

Av de 985 personer som registrerats under våren 2014 ingår drygt 70 procent i etableringsreformen och anmäls direkt av Arbetsförmedling eller socialtjänst och resterande 30 procent är frivilligt anmälda deltagare som till största del tillhör den utökade målgruppen för samhällsorientering. Av de anmälda deltagarna är fördelningen på språk följande:

Arabiska - 51% (498 av 985)	Oromo - 0% (4 av 985)
Persiska - 15% (146 av 985)	Svenska - 0% (4 av 985)
Somaliska - 11% (107 av 985)	Franska - 0% (3 av 985)
Engelska - 6% (57 av 985)	Spanska - 0% (3 av 985)
Dari - 3% (31 av 985)	Östassyriska - 0% (2 av 985)
Tigrinja - 3% (28 av 985)	Swahili - 0% (2 av 985)
Thailändska - 2% (19 av 985)	Amhariska - 0% (2 av 985)
Ryska - 2% (18 av 985)	Amarinja - 0% (2 av 985)
Kinesiska - 2% (15 av 985)	Lingala - 0% (1 av 985)
Sorani - 1% (13 av 985)	Kurdiska - 0% (1 av 985)
Serbokroatiska - 1% (11 av 985)	Nepalesiska - 0% (1 av 985)
Albanska - 1% (5 av 985)	Abazinska - 0% (1 av 985)
Turkiska - 1% (5 av 985)	Pashto - 0% (1 av 985)
Azerbajdzjanska - 0% (4 av 985)	Luganda - 0% (1 av 985)

Det mest förekommande språket är fortfarande arabiska som talas av mer än hälften (51 procent) av alla anmälda deltagare. Under 2013 var det drygt 40 procent av deltagarna som talade arabiska, vilket innebär en ökning av arabisktalande deltagare med 20 procent. Antal anmälningar till kurs på persiska har också ökat, under hösten 2013 anmälde totalt 80 persisktalande personer, och under våren 2014 har 146 personer anmält sig, vilket nästan innebär en fördubbling i antal. Somaliska är fortfarande ett av de tre största språken på enheten men antal anmälningar har nästan halverats

jämfört med hösten 2013 (107 anmälningar under våren 2014 mot 192 anmälningar under hösten 2013).

Utökad målgrupp för samhällsorientering

Under första halvåret 2014 har totalt 285 personer anmält sig frivilligt till kursen. I statistiken är 211 personer av dessa registrerade som tillhörande utökad målgrupp samt 74 personer registrerade som *Annan målgrupp*, vilket innebär att de är frivilligt anmälda men de omfattas inte av lagtextens definition av *Utökad målgrupp* för samhällsorientering. Denna indelning i statistiken är ny för i år och på grund av att enheten tidigare inte har prioriterat att säkerställa om en frivilligt anmäld person tillhör målgruppen i juridisk mening eller inte, är indelningen mellan utökad och annan målgrupp ännu inte helt tillförlitlig. *Annan målgrupp* innebär t ex personer som kom till Sverige innan lagen trädde i kraft den 1 maj 2013, personer som har medborgarskap i ett EU-land, ensamkommande ungdomar som går på gymnasiet eller föräldralediga personer som omfattas av etableringsreformen och deltagit i kurs i samhällsorientering för föräldralediga.

Som jämförelse kan nämnas att under förra året, 2013, anmälde sig totalt 262 personer frivilligt till kurs i samhällsorientering, vilket alltså redan under första halvåret 2014 har överstigit.

Inom etablering - 71% (700 av 985)

Utökad målgrupp - 21% (211 av 985)

Annan målgrupp - 8% (74 av 985)

Närvaro och väntetider

Under våren 2014 har sammanlagt 40 klasser startats och 51 klasser avslutats. Av de 51 avslutade grupperna har 19 klasser varit på arabiska, 10 klasser på somaliska, 7 klasser på persiska, 3 på engelska, 2 klasser på respektive thailändska, dari och ryska samt 1 klass på respektive tigrinja, kurdiska, spanska, albanska, oromo och turkiska.

Under förra terminen, höstterminen 2013, avslutades totalt 16 klasser på enheten och 124 deltagare fördelat på 10 klasser fanns representerade i enkätsvaren. Det har alltså skett en ökning i antal avslutade klasser från 16 klasser hösten 2013 till 51 klasser våren 2014.

938 personer har varit registrerade på en klass som avslutats under våren. Av dessa har 53 procent deltagit i kursen till 90 procent eller mer. 41 procent av deltagarna har 100 procent närvaro. 11 procent (99 personer) har inte deltagit alls. Det råder ingen nämnvärd skillnad i genomförandegrad mellan kvinnor och män.

Vad gäller väntetid till kurs i samhällsorientering så får deltagare i genomsnitt vänta 27,7 dagar. För deltagare som är registrerade på intresseanmälan är väntetiden i genomsnitt 58,8 dagar. Av de intresseanmälda deltagarna är det 65 procent som kallats till kurs (182 av totalt 278 intresseanmälda deltagare). För de deltagare som ännu inte är kallade till kurs är väntetiden i genomsnitt 56,3 dagar.

En del av de intresseanmälda deltagarna har inte möjlighet att börja kurs vid tiden för registrering, utan kan vara t ex föräldralediga en viss tid och aktuella för samhällsorienteringskurs vid ett angivet datum. Dessa deltagare räknas också med i statistiken.

Enkät svar

Enkäten innehåller frågor om innehållet i kursen samt formen för kursen och har översatts till sex språk: somaliska, arabiska, persiska, thailändska, tigrinja och engelska. Deltagarna svarar på enkäten under sista lektionen på kursen och denna sammanställs sedan av kanslipersonal på enheten.

513 personer från 50 klasser svarat på enkäten. Av dessa har 423 personer angett att de deltar i Arbetsförmedlingens etableringsprogram och 90 personer har angett att de är frivilligt anmälda. Att 513 deltagare har svarat på kursenkäten innebär att resultatet i statistisk mening är tillförlitligt.

Gruppintervjuer

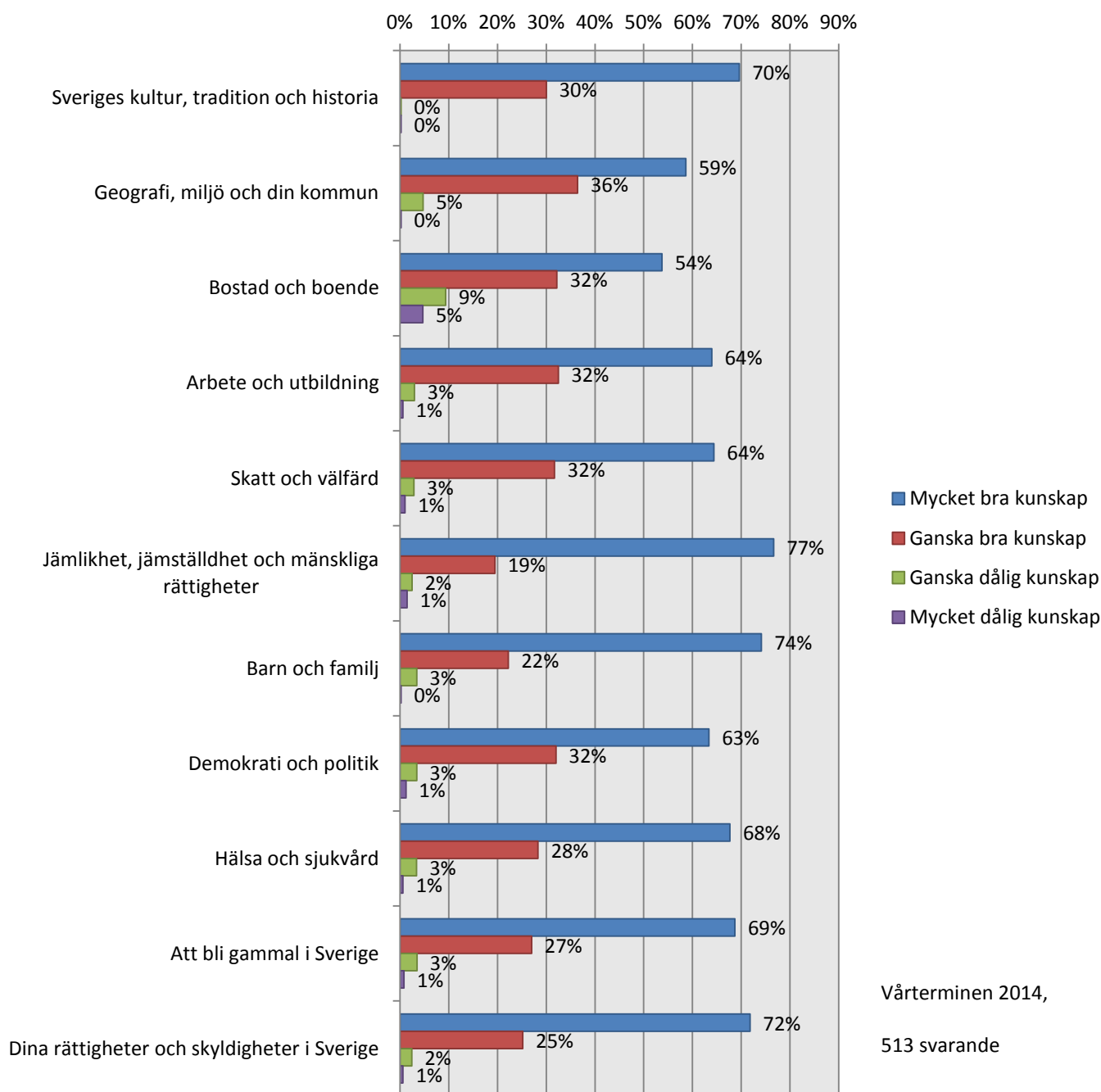
Under våren har två gruppintervjuer med deltagare från olika klasser hållits, en med deltagare från arabisktalande klasser och en med deltagare från persisktalande klasser. Under gruppintervjuerna har 6-8 personer deltagit under 1,5 timme. Motivering till urvalet av en grupp på persiska och en på arabiska är att det är de två största språkgrupperna. Deltagarna i gruppintervjuerna har anmält sig frivilligt till intervjutillfällena.

Kursens innehåll: Vilka ämnen tycker deltagarna ger bra och användbar kunskap?

I enkäten ställs inledningsvis frågan *Vilka ämnen i kursen tycker du har gett bra och användbar kunskap?* följt av en uppräkningslista av olika ämnen som behandlas under kursen i samhällsorientering. Deltagarnas samlade svar presenteras i följande diagram:

Vilka ämnen i kursen tycker du har gett dig bra och användbar kunskap?

Diagrammet visar deltagarnas svar fördelat på skalan *Mycket bra kunskap, Ganska bra kunskap, Ganska dålig kunskap* samt *Mycket dålig kunskap*. Det ämne som deltagarna tycker har gett allra mest bra och användbar kunskap är *Jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter*, tätt följt av ämnen som *Barn och familj* samt *Sveriges kultur, tradition och historia*. Sämre omdömen får ämnena *Arbete och utbildning* samt *Boende och bostad*. Vad gäller ämnet *Bostad och boende* som fått sämst betyg i enkäten anser 54 procent av deltagarna att kursen ger *Mycket bra kunskap*, 32 procent tycker att den ger *Ganska bra kunskap* och 14 procent tycker att kursen ger *Ganska dålig kunskap* eller *Mycket dålig kunskap*, vilket är ett jämförelsevis lågt resultat sett till vad deltagarna tycker om övriga ämnen.

I en jämförelse med förra terminens samlade enkätsvar är det skillnad i omdömena för några av ämnena i kursen. Det mest utmärkande är att andelen som svarat att ämnet *Boende och bostad* har gett bra och användbar kunskap har minskat med 15 procent; under höstterminen 2013 ansåg 69 procent av deltagarna att ämnet gett *Mycket bra kunskap* till senaste svaren från våren 2014 där endast 54 procent håller med. Ämnet *Arbete och utbildning* har också gått ner i betygsskalan jämfört med höstterminen 2013, från 76 procent till 64 procent.

Även om det fortfarande är en stor andel deltagare som svarar att de tycker att kursen ger mycket bra kunskap inom de båda ämnena är tendensen viktig att uppmärksamma och analysera. Det är sannolikt att det har med deltagarnas livssituation att göra där just boende och att komma snabbt ut i arbete troligen är svårare 2014 jämfört med 2013, då det är fler flyktingar som kommit till Sverige och Göteborgsregionen under 2014, vilket leder till ett än högre tryck på bostadsmarknaden.

Ämnen som fått bättre omdömen än i förra terminens enkätsvar är *Jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter* samt *Barn och familj* där 5 procent fler av deltagarna anser att respektive ämne gett *Mycket bra kunskap* jämfört med förra terminens enkätsvar.

Många av deltagarna som lämnat enkätsvar har också skrivit egna kommentarer i anslutning till frågorna. Vad gäller frågan om vilka ämnen som deltagarna tycker gett bra och användbar kunskap så handlar de absolut flesta kommentarer om att deltagarna tycker att kursen är bra och att de är nöjda med ämnena som tas upp. En del av kommentarerna i anslutning handlar dock om vilka ämnen som deltagarna vill ha *mer* information om, eller önskemål om att ta upp saker som idag inte tas upp på kursen. Många kommentarer handlar om boende och arbete och speglar i mångt och mycket den situation som deltagarna befinner sig i där de framför allt är i behov av boende och en försörjning. Ofta handlar det om att kursen skulle behöva ta upp mer om dessa frågor.

Kursen skulle kunna utökas med mer information och kunskap om jobbsökande.

Deltagare i grupp på somaliska

Det behövs mer tid i kursen om att skriva CV och jobbansökningar.

Deltagare i grupp på somaliska

Bra om det fanns mer information om hur man kan hitta bostad och om hur processen om erbjudande om bostad via Migrationsverket går till.

Deltagare i grupp på arabiska

Kommentarerna förklarar till viss del svaren i enkäten som pekar på att deltagarna är minst nöjda med just ämnet bostad och boende, men att det troligen till stor del beror på den situation som deltagarna själva befinner sig i. I så fall är det också en viktig aspekt att deltagarnas svar på frågan om bostad och boende tydligt försämrats från förra terminen, vilket tyder på att de deltagare som kommit senare har en ännu svårare bostadssituation jämfört med de deltagare som svarade på enkäten förra terminen.

Det finns också deltagare som påpekar att bostad och arbete är svåra områden för personer som är nyanlända och men att det ändå är viktig kunskap på området som tas upp under kursen.

Jobb och boende-ämnena är inte lätta att få en lösning på, men det är väldigt viktigt för mig att vi tog upp det i kursen.

Deltagare i grupp på engelska

Några deltagare beskriver det som en krock med verkligheten där kursen ger information som inte stämmer överens med hur deltagarna uppfattar sin egen situation.

Bra information men allt stämmer inte. Till exempel boendeproblemet, man har inte en bra plan för att bosätta alla som kommer.

Deltagare i grupp på arabiska

Vi har fått bra information angående boende. Men det är inte lika lätt att hitta lägenhet i praktiken.

Deltagare i grupp på tigrinja

Informationen om bostäder var inte helt OK p.g.a. bristen på bostäder.

Deltagare i grupp på arabiska

Vi tackar för den fina kursen, det har varit mycket givande. Vi har ett stort problem som gäller bostäder. Det påverkar oss och mina barn också. Vi tackar den svenska regeringen för allt.

Deltagare i grupp på arabiska

Flera av deltagarna skriver också i kommentarerna att det skulle vara bra med mer tid under kursen för ämnet arbete och utbildning. I kommentarerna specificeras detta med t ex önskemål om mer tid för att lära sig att skriva CV och personligt brev samt få chans till mer kontakt med arbetsgivare.

Efter kursen är klar så skulle man kunna lägga till information om jobb möjligheter.

Deltagare i grupp på somaliska

Några av de kommentarer kring kursens innehåll som deltagare skrivit i enkätsvaren redovisas här:

Männen gör det tyngsta arbetet och så har kvinnor och barn mer rättigheter. Dagens kvinnor betar sig på ett sätt som inte är inte bra för männen. De tror att de har makten i den moderna världen. Det är bra om man tittar på männens rättigheter igen.

Deltagare i grupp på somaliska

Kunskap om svensk kultur samt hälsofrågor skulle behövas tidigare i kursen så att man inte gör fel i början.

Deltagare i grupp på somaliska

Informationen om familj och barn behöver utvecklas speciellt för oss nyanlända som behöver fördjupa oss mer i det.

Deltagare i grupp på arabiska

Ta bort information om homosexualitet eftersom vi inte har det i vår kultur.

Deltagare i grupp på arabiska

Mer information om turism, t.ex. badstränder.

Deltagare i grupp på arabiska

Gruppintervjusvar om kursens innehåll

På frågan om deltagarna i gruppintervjun kan nämna något som de uppfattat som viktigt under kursens gång har många av deltagarna vid båda grupptillfällena svårt att peka ut ett ämne som viktigare än något annat och menar istället att kursen som helhet är viktig och att samtliga ämnen som tas upp är viktiga. Det är den mest generella uppfattningen från gruppintervjuerna. Några av

deltagarna specificerade vad de tyckte hade varit viktigast under kursens gång och det var olika delar av kursen som nämndes. Flera nämnde individuella rättigheter och skyldigheter som det viktigaste som de fått med sig från kursen. Barn och familj är också ett ämne som deltagarna uppskattar. Flera nämnde också studiebesöken som givande, där bland annat studiebesök med Polisen, Hälsoteket, Konsument Göteborg och Räddningstjänsten nämndes specifikt.

Hela kursen var nyttig för mig. Tidigare hade jag fått fel information från släktingar och vänner. Detta har korrigerats av att gå kursen. Om jag nu ska bo i Sverige framöver kommer det bli lättare för mig. Jag känner personer som bott i Sverige i kanske 30 år som inte har denna kunskap så nu kan jag ge dem rätt information. Jag har antecknat nästan en hel bok.

Deltagare i gruppintervju på persiska

Det som vi har fått mest nytta av är att vi har fått mer information om svenska samhället. Till exempel om man gör något fel att man kan lagföras och om man har rätt till något i samhället, att man vet det.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Vi har fått nytta av många saker. Till exempel information om hur man kan skriva CV och hur man söker jobb var viktigt. Jag har också haft stor nytta av hur jag klarar mig i vardagen, t ex hur jag vänder mig till sjukvården eller tar kontakt med dagis.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Jag hade hört mycket om samhället innan jag började kursen men nu när jag gått kursen har jag fått djupare kunskap. Det viktigaste för mig var att lära mig om mina rättigheter och skyldigheter i Sverige.

Deltagare i gruppintervju på persiska

Förutom lagar och så, var det viktigt att få veta hur Sveriges historia ser ut, det var också bra.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Jag tycker att det är svårt att säga vilken del av kursen som var viktigast. Det är nog kursen i sin helhet. All information som man får behövs. Om jag ska välja något som var bäst var det gästföreläsningen av Konsument Göteborg. Det gav mig praktisk information som jag behöver i min vardag.

Deltagare i gruppintervju på persiska

I gruppintervjuerna diskuteras också bostadsfrågan som det största problemet för nyanlända och som något man uppfattar är svårt att ge rätt kunskap kring i kursen eftersom rätt kunskap förväntas leda till en bostad. En av deltagarna i gruppintervjun på arabiska svarade på frågan om hur han skulle beskriva kursen för någon som inte gått den med att det är en bild av idealsamhället som ges som inte alltid stämmer överens med verkligheten. De delar som han menade inte överensstämde med verkligheten var just bostad och arbete; enligt honom är det svårare i verkligheten att t ex starta eget företag eller få en bostad, än vad samhällsinformatören och studiebesöksaktörerna beskrivit.

På frågan om det finns något ämne som skulle kunna ägnas mindre tid åt under kursens gång lyfter deltagarna i gruppintervjuerna några saker. I gruppintervjun på persiska säger en av deltagarna att delen om demokrati och de politiska partierna inte var så givande i sitt nuvarande utförande med förklaringen att det kan ha med personliga erfarenheter av politik i hemlandet att göra, men också att det nog behövs mer tid om ett ämne som är så pass komplext ska kunna förstås och diskuteras av de som är nyanlända i Sverige.

Ett ämne som jag tyckte var tråkigt var det om de politiska partierna. Det var ett svårt och tungt ämne. Kanske beror det på att jag kommer från Iran och tycker illa om politik och politiker. För att vi som är nya i landet ska förstå informationen om de politiska partierna behövs det mer tid.

Deltagare i gruppintervju på persiska

I gruppintervjun på arabiska nämns också att deltagarna skulle behöva mer information om vad det är som styr vilket SFI-spår man erbjuds att gå, vad gäller utbildningstakt och skola. Vid samma tillfälle efterfrågas också mer information om vad som gäller för validering av betyg och utbildningserfarenhet från hemlandet. I gruppintervjun på persiska efterfrågas också mer information om lokalområdet. Det är en kommentar som kommit upp i enkäterna också, att det skulle vara önskvärt med mer lokal information om Göteborg.

Jag tycker att kursen anpassats till mitt liv men det hade varit bra om det funnits mer information om mitt lokalområde.

Deltagare i gruppintervju på persiska

Några deltagare har lämnat kommentarer i enkäterna med förslag på vad som kan tas bort från kursen. Det är flera av deltagarna som skriver att ämnen som politik, religion och sexualitet inte behöver diskuteras i klassrummet. Skälen som anges varierar en del men generellt så speglar det troligen den situation som råder i klassrummet för framför allt deltagare som kommer från Syrien som är konfliktfyllt och ibland följer konflikten med in i diskussionerna i klassrummet.

Ni borde förbjuda eleverna att prata religion, politik och liknande.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Inte ta upp traditioner, religionen och sexualitet med de som kommer från arabvärlden.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Ta bort information om homosexualitet eftersom vi inte har det i vår kultur.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Några av deltagarna under gruppintervjuerna efterfrågar mer information och kunskap om hur man söker bostad på bästa sätt. Ett önskemål från en av deltagarna var att möta hyresvärdar via samhällsorienteringskursen.

Det skulle vara bra om vi kunde få ett studiebesök med hyresvärdar för att få mer information hur det bästa sättet att söka lägenhet på. Inte nödvändigtvis boplats utan gärna hyresvärdar själva, t ex från Borås, familjebostäder eller liknande.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Vad gäller bostadsfrågan så verkar det vara ett av de ämnena som ger upphov till att några deltagare skrivit i kommentarer att innehållet i kursen inte stämmer med verkligheten. I gruppintervjun utvecklar en av deltagarna resonemanget och menar att det under kursen kändes som att samhällsinformatörerna skönmålade bilden av Sverige en aning, och på frågan om kring vilka delar detta gällde så nämndes boende och arbete. Det senare handlade specifikt om att det på kursen informerades om att starta eget och att få lån till detta som en enklare sak än vad deltagaren erfarit genom bekantas erfarenheter.

Jag känner en som har fått lån för att starta eget genom Almi och som nu har fått lånet indraget och har jättesvårt att klara sig. Det känns fel att de först ger lån och sedan kan ta tillbaka det.

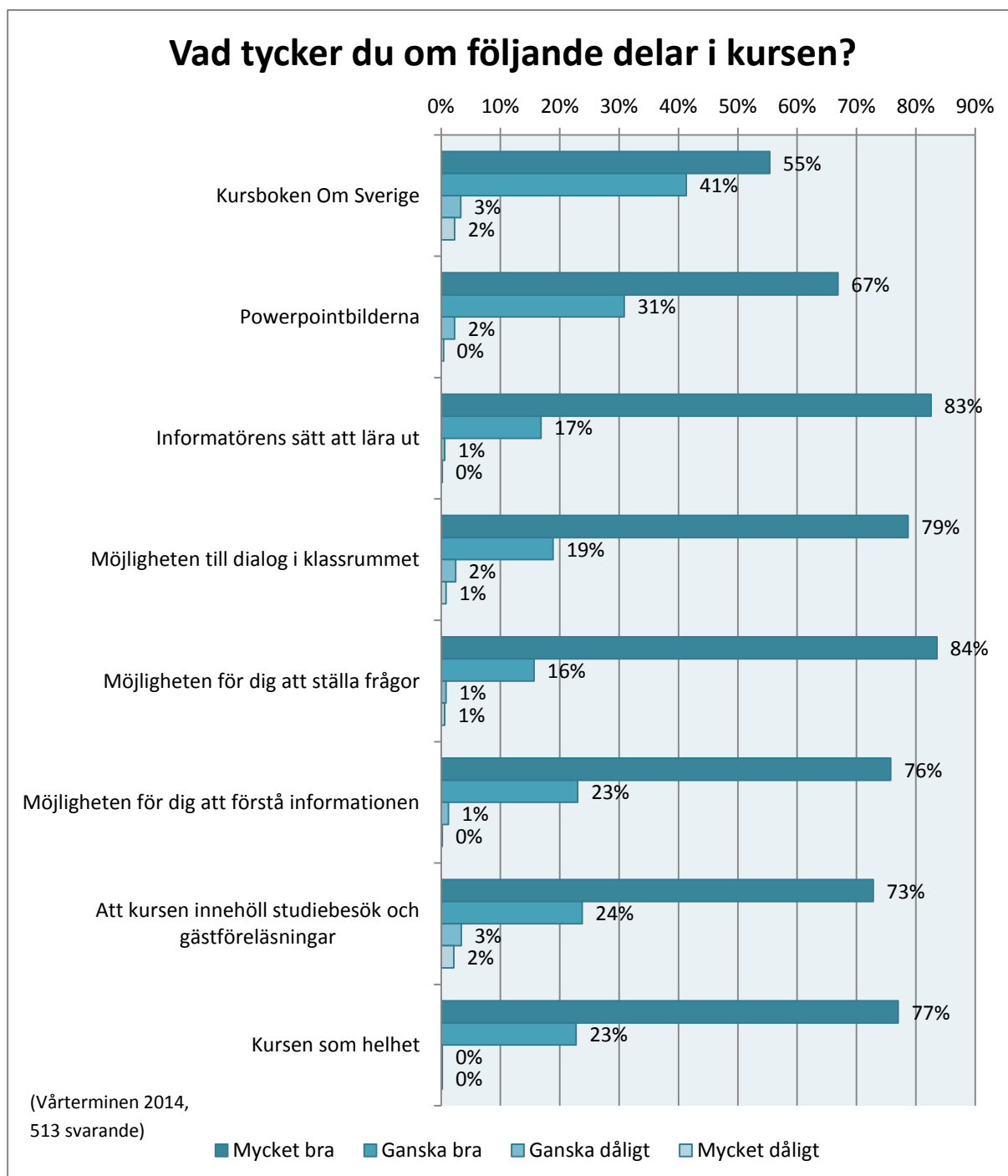
Deltagare i gruppintervju på arabiska

Vad gäller boende så specificerar deltagaren det med att det på kursen informeras om att alla har rätt till boende men att detta inte stämmer med verkligheten eftersom det är väldigt svårt att få boende. En reflektion kring detta från enheten är att det är tydligt att situationen kring boende försämrats och att det ger utslag i enkäten och i gruppintervjuerna, men också att det är viktigt att samhällsorienteringen ger korrekt information om bostadsmöjligheter inom Göteborgsregionen så att förväntningarna på bostadssituationen ändå är realistiska. I anslutning till denna diskussion under gruppintervjun lyfter deltagarna att det skulle behövas mer information om bostadsmöjligheter utanför Göteborg.

Kursens form: Vad tycker deltagarna om upplägget på kursen i samhällsorientering?

I enkäten ställs också frågan om vad deltagarna tycker om kursens upplägg. Deltagarna får svara på frågan om vad de tycker om formen för kursen utifrån följande delar av undervisningen: kursboken, powerpointbilderna, informatörens sätt att lära ut, möjligheten till dialog i klassrummet, möjligheten att ställa frågor, möjligheten att förstå informationen, studiebesök och gästföreläsningar samt kursen som helhet. Deltagarnas samlade svar presenteras i följande diagram:

Samhällsinformatörernas roll

Vad gäller upplägget på kursen så är det samhällsinformatörernas roll och möjligheten att ställa frågor under kursen som uppskattas mest av deltagarna. 99 procent tycker att samhällsinformatörernas sätt att lära ut är ganska eller mycket bra. 98 procent har svarat att de tycker att möjligheten att ställa frågor i klassrummet är ganska eller mycket bra. 83 respektive 84 procent av deltagarna har svarat att de tycker att samhällsinformatörernas sätt att lära ut och att möjligheten att ställa frågor är *Mycket bra*.

Läraren gjorde sitt bästa med att skapa bra diskussioner kring kursens innehåll. Han gav alltid extra information och som immigrant själv gav han intressanta och belysande idéer om svenska staten, socialpolitiken och människorna.

Deltagare i grupp på engelska

Det är väldigt uppskattat att läraren förbereder sig extra med relaterad information (så som nyheter, webbsidor, artiklar) för lektionen ifråga. Informationen är väl uppdaterad.

Deltagare i grupp på engelska

Sättet som lektionerna genomfördes på var väldigt bra och underhållande. Det var massor av diskussioner som gjorde det möjligt för mig att förstå allting.

Deltagare i grupp på arabiska

Kursen var användbar och det var harmoni mellan deltagare och föreläsare. Föreläsarna har goda erfarenheter om samhället i Sverige.

Deltagare i grupp på arabiska

Sättet som vi undervisades på var bra. Jag gillade sättet vi diskuterade frågorna.

Deltagare i grupp på somaliska

I gruppintervjuerna omnämns också samhällsinformatörerna i väldigt goda ordalag. Samhällsinformatörernas förmåga att komma med personliga exempel i olika frågor beskrivs som något som gör det lättare att förstå och som något väldigt positivt. Att samhällsinformatörerna låter deltagare som är kunniga inom olika områden få utrymme att berätta om detta för resten av klassen lyfts också som positivt.

Den information de lär ut öppnar upp detaljer så att man förstår bättre. Deras egna erfarenheter av att ha flyttat till Sverige blir en del av undervisningen.

Deltagare i gruppintervju på persiska

Samhällsinformatörerna förklarar på ett bra sätt och de kompletterar varandra på ett bra sätt. De lyfter in och använder kunskap som finns i klassen, t ex om en deltagare som sitter med och kan väldigt mycket om en sak, att den deltagaren får berätta om detta för klassen.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Vi hade två lärare. De har båda mycket kunskap och de är också bra på att uttrycka sig på ett pedagogiskt sätt. Om man hade ett personligt problem ville de gärna hjälpa till.

Deltagare i gruppintervju på persiska

När vi diskuterar i klassrummet så är det tillåtet att säga vad man själv tycker och kan säga emot, utan att bli elak. Detta kan vi lära oss av varandra och det är väldigt bra. Det är diskussion och konfrontation hela tiden, fast på ett bra sätt. Även om man inte har samma åsikt så behöver man inte bråka.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Några av de sakerna som lyfts fram som problematiskt gällande samhällsinformatörernas sätt att undervisa är att det kan vara skillnader mellan olika informatörer vad gäller att ta in deltagarnas åsikter och skapa och leda diskussioner i klassrummet.

Möjligheten att kunna ställa frågor på sitt eget språk och få svar av samhällsinformatörerna eller andra deltagare på kursen är också något som uppskattas mycket av deltagarna. I enkätsvaren har 84 procent av deltagarna angett att de tycker att denna del av kursen är mycket bra; att kursen ger möjlighet att ställa frågor är den del som fått högst omdöme av alla delar på frågan om kursens upplägg i enkäten.

Vad gäller möjligheten för deltagarna att förstå informationen har 76 procent angett *Mycket bra* och 23 procent har angett *Ganska bra*. De allra flesta kan alltså tillgodose sig informationen på ett mycket bra sätt, men det finns fortfarande dem som inte hänger med på allt. Några av kommentarerna pekar också på detta.

Jag har fått information, men jag förstod inte allt. Jag hoppas att jag kommer att förstå i framtiden.

Deltagare i grupp på somaliska

Det var ganska bra men problemet är att jag har fått mycket kunskap men ingenting som jag har användning av i mitt liv. Jag behöver tid för att veta hur jag ska använda det här kanske. I alla fall är jag nöjd, och tacksam.

Deltagare i grupp på kurdiska

Klassrumssituationen

Ingen av frågorna i enkäten handlar specifikt om stämningen i klassrummet även om frågorna om möjlighet till dialog och att ställa frågor berör klassrumsklimatet. Flera deltagare har dock gett kommentarer kring klassrumssituationen. Den mest förekommande kommentaren i enkätsvaren handlar om att stolarna i klassrummet är obekväma. Andra delar som omnämns i kommentarerna som berör klassrumssituationen är diskussionsklimatet. Som nämnt ovan kommenterar några deltagare om att kursen skulle kunna utesluta information om politik, religion och sexualitet eftersom det är svårt att diskutera i klassrummen. Några deltagare visar också exempel på irritation över de andra deltagarna på kursen eller att samhällsinformatörerna inte styrt tillräckligt under diskussioner i klassrummet.

Ibland diskuterade deltagarna med varandra ganska högljutt. De måste ha respekt för varandra. Tack.

Deltagare i grupp på arabiska

Det saknades kontroll i klassen när det gäller några frågor.

Deltagare i grupp på arabiska

En del av deltagarna har också gett kommentarer om längden på lektionerna, med innebörden att tre timmar kan vara lång tid för att lyckas hålla uppe koncentrationen och att det skulle vara bättre med kortare pass. Några föreslår att lektionerna ska hållas två gånger i veckan också.

Kursboken Om Sverige

På enkätfrågan om vad deltagarna tycker om kursboken Om Sverige ger deltagarna relativt sett låga betyg. 95-96 procent av deltagarna tycker att boken är ganska eller mycket bra, men "endast" 55 procent har svarat att den är Mycket bra, vilket jämfört med övriga svar kan tolkas som ett område med förbättringsmöjligheter. Förra terminen angav 68 procent att de tyckte att kursboken var *Mycket bra*, vilket innebär att en än mindre andel av deltagarna är nöjda med boken i senaste enkätsvaren. Många av deltagarnas kommentarer handlar också om just kursboken.

Det är bra att man har delat ut bok om samhällsorienteringen, men det skulle vara bättre om boken var skriven på tigrinja.

Deltagare i grupp på tigrinja

Jag tycker att boken på somaliska ska delas ut till alla.

Deltagare i grupp på somaliska

Jag tycker att kursen var väldigt bra. Boken Om Sverige använde jag däremot inte särskilt mycket eftersom den var skriven på svenska. Kanske att ni nästa gång kan skriva ut en engelsk version och också använda boken med uppgifter inför lektionerna, vilket jag tror skulle göra att alla blev involverade på lektionen.

Deltagare i grupp på engelska

Ibland får vi veta vad som kommer till nästa lektion och att vi kan läsa ett stycke om det ämnet i boken.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Jag förstår inte syftet med att powerpoint-bilderna var på svenska, när kursen är på engelska.

Deltagare i grupp på engelska

Om det är möjligt att dela ut översättningen av boken på andra språk till alla deltagare vore det bra. Även undervisningsmaterialet vore bra om det översattes.

Deltagare i grupp på persiska

I kommentarerna förklaras missnöjet med kursboken med att det skulle vara bättre om den version som delas ut var på det egna språket istället för på svenska. Efter förra terminens enkätsvar så har enheten arbetat än mer aktivt med att informera alla grupper om att kursboken finns översatt till fler språk och visat vart på nätet den finns att hitta. Insatsen verkar ha gjort att fler deltagare fått kännedom om översättningarna men också med det blivit mer missnöjda med materialet på svenska som delas ut till alla deltagare i början av kursen när de har vetskap om att materialet också finns översatt till egna språket. Det finns hur som helst en önskan från deltagarna att boken som de får i handen är på egna språket. Det verkar inte vara en önskan som är specifik för något särskilt språk utan deltagare från näst intill alla språkgrupper tar upp frågan.

I gruppintervjuerna fick deltagarna frågan om de känner till att materialet finns översatt till många språk och om de vet vart de hittar det materialet. Många men inte alla kände till att materialet finns översatt och vart det fanns att hitta på nätet. En av deltagarna säger också att det varit väldigt bra att boken som de fått i handen är på svenska eftersom det underlättar för SFI-undervisningen. Om det är något som är svårt att förstå används istället internettjänsten Google Translate för att översätta det stycke som är svårt att förstå.

Powerpoint-bilderna

Powerpoint-bilderna som används som undervisningsmaterial i klassrummet är något som i tidigare sammanställningar av enkätsvar tillsammans med kursboken fått sämre omdömen än övriga delar av kursen. Under senaste året har enheten arbetat med en utveckling av materialet där målet har varit att materialet ska innehålla fler och större bilder och mindre andel text. Detta verkar ha gett effekt

för vad deltagarna anser om powerpoint-bilderna då en något större andel av deltagarna anger att de tycker att materialet är Mycket bra, 67 procent har svarat detta, jämfört med 61 procent i förra terminens sammanställning av enkätsvaren. Detta var en sak som diskuterades under gruppintervjuerna och deltagarna ger intryck av att vara mer nöjda med materialet än tidigare. De ger också exempel på hur samhällsinformatörerna använder sig av materialet.

Vi är väldigt nöjda med powerpoint-bilderna, det känns seriöst. Det är vad som används på universitetet.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Ibland låter samhällsinformatörerna oss läsa själva på ppt-bilderna för att vi ska lära oss viktiga nyckelord för att kunna lära oss t ex vad försäkringskassan är.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Eftersom vi inte kan språket än så blir det som en bra förklaring med bilderna som hjälper till att förstå.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Studiebesök och gästföreläsningar

Utifrån deltagarnas kommentarer från enkäterna och svar under gruppintervjun är det tydligt att studiebesöken är något som verkligen uppskattas. Deltagarna tycker att det är en fördel att få höra personer som verkligen kan sin sak berätta om sin verksamhet eller sitt område. I sammanställningen av enkätsvaren har 71 procent av deltagarna angett att de tycker att möjligheten till studiebesök och gästföreläsningar är en mycket bra del av kursen. Något som några av deltagarna tar upp som mindre positivt med studiebesöken är att de inte fått alla de studiebesök som de önskat och att de skulle önska fler studiebesök generellt. I gruppintervjuerna omnämns studiebesöksdelen som en av de bästa sakerna med kursen. En av deltagarna utvecklar resonemanget:

Det var bra med detta då det var kunniga människor med ny och fräsch information. Personer som var experter på området. Den som kom till oss från AF var chef och han kunde svara på specifika frågor. Jag fick jobb tack vare den informationen. Han förklarade vilket stöd man kunde få med lönebidrag och då skrev jag det på min CV vilket hjälpte mig att få jobb.

Deltagare i gruppintervju på persiska

Kursen borde vara frivillig för alla deltagare, istället för att Arbetsförmedlingen ska anmäla in. Nu blir det som att vissa deltagare bara sitter av tiden i klassrummet.

Deltagare i grupp på arabiska

Kursen som helhet

På frågan i enkäten om vad deltagarna tycker om kursen som helhet så svarar 100 procent att de är ganska eller mycket nöjda med kursen. 77 procent svarar att de tycker att kursen som helhet är *Mycket bra* och resterande 23 procent att kursen som helhet är *Ganska bra*. Det är en minskning i nöjdhet jämfört med förra terminen, då 82 procent av deltagarna svarade att kursen som helhet var *Mycket bra* och 17 procent svarade att de var *Ganska bra*. I gruppintervjuerna så beskriver flera av deltagarna att det är svårt att lyfta ut något särskilt som varit nyttig information eller bra kunskap och hänvisar snarare till att värdet av kursen handlar om kursen som helhet och alla de olika delar som den innehåller.

Värdet av kursen

Deltagarna diskuterar också betydelsen av kursen för deras etablering. En synpunkt som återkommer på flera håll är att det är viktigt att komma i gång med kursen kort när det att man fått uppehållstillstånd för att man verkligen ska kunna dra nytta av informationen.

Det var en jättenyttig kurs för mig men jag tror att den skulle behöva komma lite tidigare. Jag hade bott Sverige i 15 månader innan jag startade kursen.

Avslutningsvis så kan understrykas att deltagarna genom många kommentarer och i personliga möten med både kanslipersonal och samhällsinformatörerna visar en stor tacksamhet för kursen i samhällsorientering; en tacksamhet som också vävs samman med tacksamhet över att vara i Sverige.

Om jag skulle rekommendera kursen till någon annan skulle jag tala om att de kommer att få nytta av kursen och att det kommer ge dig så mycket kunskap – det är som att gå ner i ett hav av kunskap.

Deltagare i gruppintervju på arabiska

Jag tycker kursen var väldigt bra. Jag lärde mig väldigt mycket. Tack för era insatser, tack för allt som ni lärt oss.

Deltagare i grupp på persiska

Det var en underbar kurs. Tack! Idén att ha en sådan här kurs för nyanlända till Sverige är genialt! Det underlättar mycket!

Deltagare i grupp på ryska

Allt var väldigt bra. Studiebesöken har också varit bra. Jag hoppas att jag kan få ge tillbaka litegrann till detta fina land.

Deltagare i grupp på arabiska

Kursen var väldigt bra eftersom det är svårt att integrera sig i det nya samhället. Jag tackar och uppskattar det väldigt mycket.

Deltagare i grupp på tigrinja

Sammanfattningsvis

De ämnen som deltagarna har varit mest nöjda med under vårterminen är *Jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter, Barn och familj* samt *Kultur, traditioner och historia*. Samtliga ämnen har ökat i nöjdhet jämfört med tidigare termin. De ämnen som deltagarna har varit minst nöjda med är *Boende och bostad* samt *Arbete och utbildning*. I en jämförelse med förra terminens samlade enkätsvar är det som utmärker sig mest att andelen som svarat att ämnet *Boende och bostad* har gett bra och användbar kunskap har minskat med 15 procent. Ämnet *Arbete och utbildning* har också gått ner i betygskalan jämfört med höstterminen 2013. Fortfarande anger dock nästan alla deltagare att de är ganska eller mycket nöjda även med dessa delar.

Undervisning om HBTQ-frågor väcker reaktioner från deltagarna. En del kommentarer i enkäterna visar att det finns svårigheter med undervisningen om HBTQ-frågor, vilket kommer till uttryck med kommentarer om att det inte borde vara en del av undervisningen. Samtidigt har en majoritet av deltagarna gett högsta betyg till de delar av kursen som diskuterar jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter, vilket omfattar kunskap och diskussion om vad HBTQ står för. Det kommer vara en fortsatt prioritering för enheten att utveckla metod och pedagogik för undervisning om mänskliga rättigheter generellt och specifikt HBTQ-frågor.

Utifrån några av kommentarerna i enkäterna samt en diskussion i en av gruppintervjuerna påträffas uppfattningen att kursen ger en mer positiv bild av Sverige än vad deltagarna möter i verkligheten. I gruppintervjun kopplades detta bland annat till möjligheten att skaffa boende och arbete. Enheten kommer att analysera närmare om det är så att kursen ger en för positiv bild av Sverige, utifrån inställningen att det är viktigt att kursen förmedlar realistiska förväntningar avseende bostad och arbete.

När det kommer till upplägg på kursen är det några delar som sticker ut. De PowerPoint-bilder som används som undervisningsmaterial i klassrummen har fått mer positiva omdömen jämfört med tidigare år. Sannolikt är det ett utslag av ett aktivt förbättringsarbete på enheten med materialet under 2013-2014.

Det som deltagarna är minst nöjda med vad gäller upplägget på kursen är kursboken *Om Sverige*. Utifrån kommentarer i enkäterna att döma är det låga betyget kopplat till att boken är på svenska istället för på undervisningsspråket.

Det finns deltagare som anger att de har haft svårt att förstå en del av innehållet under kursens gång. Även om det gäller ett mindre antal personer är det viktigt att analysera närmare vad enheten kan göra för att samtliga deltagare som deltar på kursen ska ha möjlighet att ta till sig kursinnehållet. Detta arbetas vidare med i utvecklingen av enkäten och den interna uppföljningen.

Något som nämns i flera av kommentarerna är att stolarna i klassrummet är obekväma. Enheten kommer under november att 2014 att byta lokaler vilket innebär nya stolar i klassrummen, som förhoppningsvis kommer att vara mer bekväma än de nuvarande.

Samhällsinformatörernas insats bedöms som mycket positiv. De flesta kommentarer i enkätsvaren ger beröm och uttrycker tacksamhet till samhällsinformatörernas insatser under kursens gång.

Det som deltagarna uppskattar allra mest utifrån enkätsvaren när det kommer till kursens form är möjligheten att ställa frågor på sitt eget språk. Värdet av att få kunskap på sitt eget språk beskrivs i flera sammanhang i uppföljningen, både i gruppintervjuer och i kommentarer i enkäterna.